

KELETI ÚJSÁG

Előfizetési árak:
Egy évre... 20 - korona
Félévre... 10 - korona
Három hónapra... 6 - korona
Kispolgári ár 80 fillér

Politikai napilap
Felelős szerkesztő: ZAGONI ISTVÁN

Megjelenik minden reggel
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. Egyetem-utca 3. szám.
Telefonszám 694
Közlekedési nyelvi utánpótlás

Feloszlatják a főtanácsot

Kapuzáró beszéd a francia kamarában — Megkezdte munkáját a népszövetség — Új határokat jelölnek ki a bizottságok

Kolozsvár, okt. 24

A békekongresszus főtanácsa a népszövetségi tanácsokat igyekszik szervezni, hogy átadja a munka nagy részét a szövetségi szervezeteknek. Ezzel a sok kisebb nagyobb probléma jó részének az elintézése Parisból át fog kerülni a népligához, amelynek összehívására felkérték az amerikai delegációt.

Az új ötös tanács

Paris, okt. 24

A „Chicago Tribune” közli: A békekongresszus főtanácsát feloszlatják, mielőtt a versaillesi békeszerződés ratifikációjának és érvénybelépésének minden aktyusa befejezését nyer. A főtanács helyét egy új ötös bizottság foglalja el, amelybe az öt nagyhatalom közül Amerika csak akkor küldi el képviselőjét, ha a washingtoni szenátus a német béket ratifikálta. Azt hiszik, hogy a szenátus be fogja érni bizonyos fenntartások bejelentésével és a szerződést a maga érdekében mielőbb ratifikálni fogja.

Franciaország érdemei az európai átalakulásban

Bukarest, okt. 24

A „Vittorul” jelenti Lyonból: Vasárnap zárták be a francia parlament ülészeit. A szenátus és a kamara a napirenden maradt javaslatokat megszavazta és ezután felolvasták az ülészeket bezáró okmányt. Ez alkalommal Deschanel elnök tartalmas és mély benyomást keltő beszédet mondott. Elhatározta a parlament, hogy a beszédet plakátokon közli a közönséggel.

Deschanel hédelattal emlékezett meg azokról a franciákról, akik 1914. évi augusztus 4-ikén megesküdték, hogy nem teszik le addig fegyvert, amíg Belgiumot fel nem szabadítják és az 1871-ii csapást jóvá nem teszik. Hala eme eskü megtartásának, az elnyomott népek megszabadultak jármaiktól, a hadifoglyok pedig visszatérhettek tüzhelyeikhez. Az érdem a katonáké és parancsnokaiké, akik saját vérükkel írták meg az emberiség történelének legfontosabb lapját.

Rámutatott a világ a francia kamara álláspontjára és érvényesülésére. Ennek köszönhető a nemzetközi pénzügyi bizottság az elpusztított területek helyreállítására, Németország lefegyverzése és a népszövetség megalkotása. A háborúnak még más nagy érdeme is volt az ellenséges államokban: Németországban, Ausztriában, Magyarországon, Törökországban és Oroszországban is, amelyek az

vénybe sodorták a népeket, helyet adtak demokratikus, a nemzetközi, helyes elköveti vezérelt kormányoknak. Ezt hirdette az első órától kezdve Franciaország.

A parlamentet bezáró okmányt Clemenceau olvasta föl.

Az első népszövetségi tanácsülés

Bukarest, okt. 24

A „L'Independance Roumaine” jelenti Lyonból: A szövetségesek legfőbb tanácsa kedden reggel közölte az amerikai delegációval a népszövetségi tanács összehívásának tervét. A tanácsot Wilson hívta össze. A terv szövegét ezonnap megerősítették Washingtonban.

Az elterjesztett tervet lényegében az, hogy a népszövetség első ülése azon a napon és abban az órában tartják, mikor a ratifikáció megőntényül az első összefoglaló jegyzőkönyvet állítják. Ezt a jegyzőkönyvet Parisban, a külügyminisztériumban veszik föl egy később meghatározott napon.

Bizottságok jelölik ki az új határokat

Bukarest, okt. 24

A „Vittorul” jelenti Lyonból: A legfőbb tanács Pichon elnökleletén, hétfőn reggel ülést tartott. A tanács azokról a teendőkről tárgyal, melyek a versaillesi békeszerződés hatálybalépése után szükségesek és amelyeknek előkészítése és szabályozása az összes szövetséges és csatlakozott államokat közelről érdekli. Különösen egyes területeknek nemzetközi csapatokkal való megszállása igényel nagy gondot. A kérdés tanulmányozását és megvitatását a legfőbb tanács még az ezután tartandó ülésein is folytatja. Csütörtökön nevezik ki a nemzetközi bizottságokat, amelyek a versaillesi béke életbeléptetését hajtják majd végre.

Háromféle bizottságot alakítanak: egyet a területváltozások kijelölésére, egy másikat a népszavazások végrehajtására és végül a bizottságok harmadik kategóriája a gazdasági terület közgazdaságának elrendezésével foglalkozni.

A legfőbb tanács legközelebb foglalkozni fog a népszövetségi alaktatók tervével és kijelöli az a három tagot, akik a Saarvidéknek a határait fogják bejárni és kijelölni.

Alakul a török delegáció

Bukarest, okt. 24

A „Chemarea” jelenti Lyonból: Konstantinápolyból jelentik, hogy Tevfik pasa volt nagyvezér elnökelete alatt bizottság alakult a békekongresszusra küldendő delegáció megalakítása céljából. Ez a bi-

zottság a semlegesek küldöttjeinek emlékiratát adott át, meliben a török nemzeti mozgalmakról ad felvilágosítókat.

A szeminari események megvizsgálására kiküldött bizottság megtartotta utolsó értekezletét, melyen összefoglaló jelentést készített el és ezt a hét folyamán a békekongresszus elé terjesztik.

Amerikának nem fontos Fiume

Paris, okt. 24

Mr. Tinkan, az amerikai delegáció tagja, a washingtoni parlament elé javaslatot terjesztett a fiumei kérdéssel. A javaslat azt kéri kimondani, hogy az amerikai kormány ne avatkozzon bele a fiumei kérdés megoldásába.

Fegyver a lengyeleknek

Bukarest, okt. 24

A „L'Independance Roumaine” jelenti Lyonból: A legfőbb tanács még mindig a versaillesi szerződés hatályba léptetésével kapcsolatos kérdésekkel foglalkozik. Elhatározta, hogy katonai anyagokat küld a lengyel hadseregnek, amelyeket nagyrészt a francia készletből fognak szállítani.

A saintgermaini béke után

Bukarest, okt. 24

A „Chemarea” jelenti Lyonból: Amint ismeretes, az osztrák nemzetgyűlés a múlt hét pénteki napján megszavazta a saintgermaini békeszerződés ratifikálását és a szerződés pontos végrehajtását illetően ki célul. A nemzetgyűlés napirendre tűzte ki és tárgyalás alá veszi a következő kérdéseket: A német birodalomhoz való csatlakozás tilalmának kérdése; a Német-Ausztria cím megváltoztatása.

Lansing helyettesíti Wilson

Bukarest, okt. 24

A „Vittorul” jelenti Nauenből: Az antant-sajtó amerikai levelezői közlik, hogy Lansing államtitkár egészen átvette a külügyi és a parlamenti békevitá vezetését. Wilson betegsége azonban nem kell nagyon súlyosnak gondolni. Lansing általában az elnök összes teendőit végzi.

Bíróság elé állítják a volt bolgár cárt

Bukarest, okt. 24

A „L'Orient” írja: Bázeli értesülés szerint a bolgár parasztpárt elhatározta a volt cárvád aláhelyeztetését. Apártolyan értelmű javaslatot terjeszt a szobranje elé, hogy állítsák bíróság elé Ferdinánd volt cárt és Radoszlavov és Malinov volt miniszterelnököket.

A görög exkirály védekezik

Bukarest, okt. 24

A „Le Progres” írja: Konstantin volt görög király a következő nyilatkozatokat tette a római „Epoca” című olasz újság tudósítója előtt:

— Söhse mondiam le a koronáról, de elhagytam Görögországot, hogy könnyítsem a háborús bősé kérdések megoldását. Sohse voltam híve a központi hatalmaknak és a háborúnak, hanem a semlegeség fenntartását akartam. Nem volt fegyverünk, nem volt municiónk és gondolnunk kellett azokra a nagy veszedelmekre, melyekbe a törökországi görögök jutottak volna. Azt állítják, hogy hátulról meg akarom támadni Szalonikit. Ez bolondság. Katonának kell lenni, hogy az ember megértse ennek a lehetetlenségét. Hogy is gondolhattam volna Görögország és Anglia közötti háborúrát. Elég egy pillantást vetni a térképre. Mindig támogattam a görög-olasz szövetség gondolatát.

Antant-bizottság Nyugatmagyarországon

Bukarest, okt. 24

A „Chemarea” jelenti Bécsből: A „Morgenpost” szerint a szövetségesek bécsi nemzetközi bizottsága a közeli napokban Nyugatmagyarországba indul, azokra a területekre, melyeket a saintgermaini békeszerződés Ausztria részére osztott ki. A magyar katonai erők, melyek jelenleg megszállva tartják e területeket, az antant-bizottság ellenőrzése alá kerülnek. A bécsi kormány az osztrák közigazgatást mielőbb be kívánja vezetni. Arra nézve pedig, hogy e területet Stájerországhoz, illetőleg Alsóausztriához csatolják-e, vagy önkormányzattal külön tartományt alakítsanak, a nemzetgyűlés döntése volna irányadó.

A szerbek a Bánátban

Bukaresti okt. 24

A „L'Orient” írja: A román kormány a szerb kormánnyal egyetértésben elhatározta, hogy a bánági helyőrségek létszámát annyira csökkenti, amennyi a rend fenntartására éppen szükséges.

Husz fillérre bélyegzik le az osztrák koronát?

Bukarest, okt. 24

A „L'Orient” írja: Az osztrák pénzügyminiszter lemondott, mert nem tud a pénzügyi krízis számára megoldási módot találni. Indítványozta azonban a következőket:

A kormány bélyegeztesse le újból az osztrák bankjegyeket és husz fillérre állapítsa meg a korona értékét.

Kobozza el a kormány azok vagyonának 65 százalékát, akiknek tizenötezer koronánál nagyobb vagyonuk van.

El kell adni az összes műtárgyakat. A begyűlt összeget a lakosság élelmezésére szükséges cikkek vásárlására fogják fordítani.

A pétervári hadjárat

**

Judenics Carszkojeszelóban — A német-orsz csapatok új ellensége — Az ukránok Denikin ellen

Kolozsvár, okt. 24

Judenics seregei ostromolják Pétervár kapuit. Kemény harcok lehetnek, ha a bevonulás még késik. De számolnak Párisban azzal, hogy a bolsevik Pétervár órái még vannak számoiva. — A balti tartományokban még a litvánok harcolnak a német-orsz csapatok ellen, de indulnak a lengyelek is Riga felé, a litvánok támogatására. Denikin ellen azonban az ukránok nem adták fel a küzdelmet s ez nehezíteni fogja a moszkvai támadásokat.

Pétervár kapujában

Bukarest, okt. 24

A „L'Independance Roumaine” jelenti Lyonból: A ma érkezett táviratok szerint Judenics tábornok csapatai elfoglalták Gaisinát, Carszkojeszelót és a Pétervár—moszkvai vasutvonal egy pontját.

Nagy Péter fővárosának sorsa ezzel el van döntve. A vörös terror Péterváron meg fog halni. Hogy mi jön a helyébe, arra nézve korai volna még jóslásokba bocsátkozni.

A bolsevikus Péterváron le van győzve, az ostromlás azonban nem belső fordulatok a következőképpen. Külső erő törte le. És éppen ebben van a helyzet veszélyessége. Ebből a szempontból Judenics tábornok győzelme, mivel csapatainak legnagyobb része nem orosz elemekből áll, sokat veszít értékéből. Oroszország jövője érdekében elengedhetetlen, hogy az orosz nép saját soraiból merítse azt az erőt, mely szükséges arra, hogy az anarchiának véget vessenek. Külföldről jövő támogatást arra fognak a bolsevikiek és külföldi barátai felhasználni, hogy úgy tüntessék fel a dolgot, mintha büns rendszerük életképes lett volna, ha az egész világ nem ekküdt volna össze ellene. Be kell bizonyítani a megtévesztett orosz proletárság, valamint a külföld munká-tömegei előtt, hogy Lenin és Troczkij uralma morális és anyagi lehetetlenség. Ez azonban csak akkor történik meg, ha a bols vizmust magának az orosz népnek az elhatározása dönti meg.

Pétervár ostromának, jóllehet a maximalisták növekvő gyöngeségét mutatja, csak másodlagos jelentősége van. Ami fontos lenne, az az orosz nép nagy tömegeinek tüntetése volna a moszkvai bünsök ellen. Ilyen akciónak csak akkor van értéke, ha belülről jön és magától támad, nem pedig kívülről jövő ösztönzésre. Mindaz, ami joggal várhatunk az orosz néptől, az, hogy mutassa meg legalább akkor, mikor fővárosát Judenics hadserege folszabadítja, hogy el van határozva békében és rendben élni.

Lengyelek a német-orszok ellen

Bukarest, okt. 24

A „Vitorul” jelenti Párisból: A litvániai német-orsz katonai műveleteknek a megkezdésével szemben a lengyel kormányelnök nyilatkozott a külföldi államok varói diplomáciai testülete előtt. Kijelentette, hogy a lengyel fegyveres erőket most nyugodtan összpontosítják a német-orsz csapa-

tok ellen. Lengyelország távolról sem gondol Litvánia elleni lépésekre.

Judenics a cár palotájában

Bukarest, okt. 24

A „Vitorul” jelenti Lyonból: Judenics tábornok híre szerint Carszkojeszeloba helyezte volna főhadiszállását. Ezt a helyet a híradás szerint a bolseviks már szombaton kiűritették volna.

A kurlandi német csapatok

Páris, okt. 24

A főtanács újból egy jegyzéket kapott a német kormánytól az orosz határok közelében operáló német csapatok visszavonásának kérdéséről.

A német kormány a legújabb jegyzéke válasz az antant egy felhívására. — A válaszjegyzékében

Nincs pénz a közlelmezésre

**

Segítsen a közönség — Mitől függ a téli ellátásunk? Nem lesz határozati zsr

Kolozsvár, okt. 24

(Saj. tud.) A „Keleti Újság” legutóbbi számában részletesen ismertette a közlelmezési üzem eljárási akcióját, amely előreláthatólag teljesen megoldja a téli élelmezési-kampány nehézségeit. Sajnos, a helyzet még sem olyan rózsás, mint amilyennek első pillanatra látszik, bár nincs okunk attól félni, hogy a téli inségeivel ne tudnók felvenni a harcot.

A közlelmezési üzem ugyanis olyan anyagi zavarokkal küzd, amelyek megakaszják programjának teljes és gyors megvalósításában. A bajok forrása az, hogy a közlelmezési üzemnek nincs elegendő pénze.

Az egyes bevásárlásait csak részletekben tudja lebonyolítani s nagyobb időre előre nem tudja megfelelően biztosítani szükségletét. A közlelmezési üzem legfőbb célja az volna, hogy egyszerre legalább száz vagon búzát szállítson le s azt itt őrltesse meg. Ehhez természetesen pénz kell. Legalább két, két és fél millió koronára lenne szükség, hogy ezt a nagyobb tételt egyszerre leszállíthassák. Amíg ugyanis egyik üzletet le nem bonyolította a város, nem kezdhet másikba. Ha lisztet vesz, nem vehet cukrot, ha cukorral fedezi magát, nem gondolhat zsirvásárlásra.

Ennek a nehéz problémának megoldására többféle terv merült fel. Előbb arra gondoltak, hogy

egyszerre az egész évi liszt-szükségletet kiadják azoknak, akik kéri.

Ez a megoldás azonban nem lenne igazságos, mert csak a tehetősebbek tudják előre kifizetni az évi liszt-szükségletük árát, már pedig közlelmezésben éppen a szegényebb, heti, vagy havi bérből élő lakosok részesülnek. Azonkívül előállhat az az eset, hogy most előre gondoskodnak a jobbmódúakról, míg a szegényebbeket később nem tudják majd ugyanolyan mértékben ellátni. Ezt a megoldási tervet tehát elvetették.

A másik terv az volt, hogy

figyelmeztet a kormány arra, hogy Kurlandban a német csapatokat akkóriban az antant kérésére hagyták hátra.

Szövetség Denikin ellen

Bukarest, okt. 24

A „Le Progres” írja: Párisi jelentések szerint Petliura ukrán hadvezér küldöttségeket küldött a volt orosz birodalommal haláros államok kormányaihoz. A küldöttségek Petliura nevében egy Denikin elleni deffenzív jellegű szövetséget ajánlanak fel.

Mangin Berlinből indul a balti csapatokhoz

Bukarest, okt. 24

A „Le Progres” írja: A legfőbb tanács tudvalevőleg Mangin tábornokot bizta meg azzal, hogy a balti tartományokban megvizsgálja azokat a feltételeket, amelyek mellett a német csapatok ezeket a vidékeket kiűritik. Mangin tábornok a het folyamán elhagyja Párisot. Berlinben valószínűleg megszakítja útját, mielőtt a balti tartományokba utazna.

a liszt árát előre kifizettetik a közönséggel

Minden fogyasztó után legalább ötven koronát kellene fizetni, hogy az üzemnek megfelelő tőkéje legyen. Ez az összeg is sokkal magasabb, semhogy egy több tagú szegényebb család lefizethesse.

Hátra van még a legézenfekvőbb megoldás: a kölcsön. A bankok azonban most nem rendelkeznek megfelelő készpénzzel s így ez a kölcsön terve sem valószínűsíthető meg.

A közlelmezési üzem tehát a saját maga erejéből igyekszik átvidalni a nehézségeket. Most például egy nagyobb kukorica-üzletet bonyolít le s ennek nyereségét használja fel a további bevásárlásokra. A legnagyobb probléma jelenleg a cukorbeszerzés, mert már a jövő hónapig liszt utban van s így ez nem okoz gondot. Szóba került a város zsirellátása. Ehhez azonban legalább tíz millióra volna szükség s így a közlelmezési üzem nem is gondolhat arra, hogy sertéseket hizlaljon, vagy másképpen szerezzen be zsirt Kolozsvár közönsége számára.

A 21. és 25. sz. rendelet módosítása

1. Vétkeseknek nevezetnek azok, akik: jóhiszeműleg, rossz szándék nélkül, nyilvános helyeken, állomásokon, vonaton, utcán, stb. akár igaz, akár képzelt oly híreket közölnek, terjesztenek, megjegyzésekkel kísérik, melyek a hadműveletekre, hadi helyzetre és csapateltolásokra, katonai hatóságok rendelkezéseire vagy bármily más, a román hadsereget illető kérdésekre vonatkoznak.

2. Mindezek büntényét képeznek, a praetorok ítéletét és büntetését vonják maguk után s mint első és utolsó fórum, egy évig terjedhető fogsággal és 2000 lei pénzbüntetéssel büntetettnek.

Ha a fenti tényeket kémkedési vagy árulási szándékból követik el, az érvényben levő hadi büntető törvények lesznek alkalmazva. Az erdélyi ellenőrzési zóna parancsnoka: MARIENESCU ezredes.

MOZIGÉP ELADÓ!

felszereléssel, új állapotban, francia gyártmányú. Megtekinthető: Jókai-utca 11. szám, I. em. 4.

Antant-csapatok a Balkánon

Páris, okt. 24

Trácia nyugati részét, melyet a békeszerződés értelmében Bulgáriának ki kell ürítenie, szövetséges csapatok fogják megszállani. A megszálló csapatok parancsnokául Charpie tábornokot nevezték ki.

Németek a köztársaságért

Bécs, okt. 24

Bécsben a nagynémet nemzeti szervezetek, a keleti tartományok nagynémet egyesülete, az ausztriai németek nemzeti egyesülete és a német népszövetség bizalmiférfiai ülést tartottak, amelyen sok képviselő, bécsi városi tanácsos, valamint az alsóausztriai községek számos képviselője is részt vett. Az ülésen minden pártcsoport szóval a német nemzeti ügyeknek egy párti tömörülését kívánja, amelyből azután a német nép birodalmi pártja alakuljon ki. A tanácskozás folyamán egyhanguan mellett létek a német nemzeti ügyek ragaszkodnak a demokrácia köztársaságához és a Habsburgok esetleges visszatérével szembe helyezkednek. Végül egyhanguan a határozati javaslatot fogadták el, amelyben a parlamenti nagynémet egyesület felszólítja, hogy az ezidőszori koalíciós kormány ellen a legélesebb oppozíciót fejtse ki. Ugyancsak elfogadták azt a javaslatot, hogy Német-Ausztria többi országának német nemzetiségű elemeit az alsóausztriai egyesülésekhez hasonló tömörülések megalkotására hívják fel, a ninek megtörténte után Német-Ausztria valamennyi nagynémet egyesületét egy táborba tömörülés céljából össze lehetne hívni. (MTI.)

A levegőben jobbra kitérni

Bukarest, okt. 24

A „Le Progres” írja: A nemzetközi léghajózás törvénykönyve, melyet az összes szövetséges és csatlakozott nemzetek elfogadtak, nem szünteti meg a repülő készülékek nemzeti jellegét. Eppen ellenkezőleg, meghatározza azokat a jelvényeket, amelyek az országok feltüntetésére szolgálnak. Előírja ez a törvény mindazokat a feltételeket, melyek mellett egy repülőgép levegőbe szállhat. Ezenkívül semmiféle repülőkészülék nem indulhat utra, ha nincsen bevezetve hazájának a repülőgépekről vezetett lajstromába. Robbanóanyagok légi szállítása szigorúan tilos. Meghatározták továbbá a postai, vámügyi és rendőri repülés szabályait.

Szabályozták a jeleket: piros fény elől és zöld fény hátul, mint a hajókon. Találkozáskor jobbra kell kitérni és balra megelőzni, mint a párisi utcákon.

A pilótáknak különböző időszakokban ismétlődő vizsgálatokat kell tenniük.

Külön engedélyre van szükségük a repülőtisztáknak. Repülőtisztának azt nevezik, aki tiz utas vitelére képes aerobuszt kormányozni. Vita tárgyát képezi még, hogy a pilóta és gépésze beleszámlítanak-e a tiz utas létszámába.

6 oldalas „Keleti Újság”

jelenik meg holnap s ezzel a bejelentéssel örömet kívánunk szerezni a „Keleti Újság” megértő közönségének. Nem titok az a feltornyosodott nehézség, amellyel meg kellett birkóznunk. A papirihiányt, a rossz festéket, a nyomdai felszerelések rohamos kopását napról napra látta és tudta az a közönség, mely olyan nagy szeretettel és kitartó hűséggel sorakozott a „Keleti Újság” hatalmasra nőtt ol. a. táborába. Jelenjük megnyugtatólag, hogy mind

o nehézségeket leküzdöttük

és utunk előtt nem mutatkozik már technikai akadály. A „Keleti Újság” kiadóvállalatának raktáraiban nagy ártalmak és sok utánjárás után felhalmozódott a papíros. A papíros hiánya nem fog már nagy aggodalmakat okozni. Ennek az újágnak egy évvel ezelőt gyönyörűen felszerelt és modern anyagában páratlan betűt a kopátja az a sok rossz festék és rossz papíros, amelyre rákényszerítettek a kereskedelmi forgalomnak akadályait. Sikerült azonban a régi jót felhívítani, a rosszat kicserélni és újból szép lesz az a „Keleti Újság”,

melynek külső formájára olyan nagy gondot fordítottunk és kívánunk fordítani mindig. Ha kívánni való marad még fenn, ha kisebb szépségihát talál a lapon az olvasó, ha az újságpapír nem lesz még annyira finom és olyan hófehér, mint a békeidőké, annak nem az az oka, hogy ne akarnánk és ne tudnánk minden áldozatot meghozni.

Holnap, vasárnap hat oldal terjedelemben jelenik meg a „Keleti Újság” és igyekezni fogunk ezt az oldalazámot állandósítani.

A becsület útján

haladunk és mindegy nap minden betűvel a becsületet akarjuk szolgálni. Elszánt akarattal, jó felkészüléssel nyílegyenes irányban haladunk. Tiszta a szándék és nincs az elhatározás. Olyan magyar újságnak bontottuk ki annak idején a zászlóját, amelyet mindig nélkülözött Erdély, de amelyre szükség van annak a népnak. Nélkülözhetetlenek akarunk lenni s az a nagy olvasótábor, amivel büszkélkedhetünk, a bizonyosság arra, hogy céljainkat megismerjük és meg is értejük.

Az erdélyi korona helyett

Az erdélyi pénz kiadásáról — Elszaporodtak a hamis lebélyegzésű bankok — Utalványok a közforgalomban

Kolozsvár, okt. 24

(Saját tud.) A pénzváltó egyesítésének problémája egyre foglalkoztatja a pénzügyi köröket és a hatóságokat. A lebélyegzett korona beváltásának tervét valószínűleg hamarosan kidolgozzák s ezzel meg volna oldva a lebélyegzett korona értékesítésének kérdése. De az ugynevezett német leinek a beváltása képezi a másik nagy feladatot. A német lei bevonását már régen elhatározták, a beváltás azonban a forgalomba hoz egy újabb fizető eszközt, a bankutalványt. Csek nagyobb összegről szólnának ezek az utalványok és csak rövid életűek lennének.

Erdélyi pénz terve

Egy aradi terv a korona beváltására erdélyi leinek a kiadását indítványozza. Az indítvány nem jött hivatalos helyről, de megfontolásra adott alkalmat.

A „Romanul” egy cikkében Mihulin M. foglalkozik a valutarendezéssel és arra az eredményre jut, hogy tekintettel a valutarendezés sürgősségére, most közvetlenül csak átmenetileg oldható meg a kérdés, de megoldandó mielőbb, hogy a végtelenül káros valutaüzérkedés lehetetlenné váljék. A cikk írója a következő négy pontban foglalja össze a javaslatait:

1. Erdélyi pénz bocsátandó ki. Ez a pénz csak átmeneti természetű volna s csak addig maradna érvényben, míg a rendkívüli idők elmúlnak. 2. Az erdélyi valutának az alábbi biztosítékai volnának: a) az osztrák-magyar bankjegyeket kicserélik; b) a magyar államnak

az elfoglalt területekre eső összes birtokai, mint: bányák, erdők, földbirtokok, épületek; c) az erdélyi királyi bányákból nyerendő aranyfedezet. 3. Az erdélyi pénz értéke egyenlő legyen a királyságbeli lei értékével. 4. A kibocsátás költségeit 1—2 százalékos levonással fedezik a bevont osztrák-magyar bankjegyek terhére.

A kormányzótanács a hamisított pénzről

Kolozsváron, Aradon, Nagyváradon és más városokban leplezték le már pénzhamisítókat, kik hamis bélyegzőkkel pecsételték le a koronabankjegyeket. A hamis lebélyegzésű bankok nagyon elszaporodtak. A hamisításokról a kormányzótanács pénzügyi osztálya a következő tudnivalókat közli. Utóbbi időben hamis pecséttel elátott koronabankjegyek jelennek meg a forgalomban. A hamisítások azonban nem sikerültek, mert már első tekintetre észre lehet venni a betűk és a címer primitív metszését. Különösen szembeötlő az az ügytelenség, amellyel a címeret utánították. A pecsét közepén lévő címerrel sok apróság hiányzik a hamisítványokon. Figyelmeztetjük a közönséget a valódi pecsétre, melynek betűi jellegzetesek, egyenlők és nem utánzhatóak. Ugyancsak figyelni kell arra a finomságra, mellyel az eredeti bélyegző címerét kidolgozták. Aki figyelmesen vizsgálta meg egyiket valódi pecsétet, a hamisítványokat könnyen fel tudja ismerni. A hamisított pecsétekkel elátott bankjegyek a fizetéseknel és a beváltásnál a román állam vé-

delmében nem részesülnek. Felhívjuk ezért a közönséget, hogy figyelje meg a pecsétet. Gyanus esetekben nem elég a bankjegyeket visszautasítani, hanem értesíteni kell a legközelebbi hatóságot, amely jegyzőkönyvet vesz föl és eljárást indít a hamisítók kinyomozására.

A német lei becserélése

Bukarestből jelenti a „Pester Lloyd”: A román kormány a „Banca Generala Romana”-nak a német megszállás alatt kiadott bankjegyeire vonatkozólag a következőket határozta el: E bankjegyek beváltása nem egyszerre, hanem fokozatosan fog történni. Ezer leinél kisebb összeget egészen beváltak. Az ezer lein felül összegek 30—40 százalékat a román nemzeti bank bankjegyeivel eszerélik ki, míg az összeg többi részéről bankutalványt állítanak ki és ennek a banknak fizetési értéke lesz. Különösen felhasználhatók ezeket az utalványokat a parasztok a nagybirtokok felosztásakor a parcellák árának kifizetésére. A kormány ezeket az utalványokat a lehető legrövidebb idő alatt szintén bevonja a forgalomból.

Parlamentje lesz Irországnak

Budapest, okt. 24

A „Deutsche Allgemeine Zeitung” jelezi Kopenhágából: Londoni jelentések szerint a napokban az angol és sorsdöntő 16—16 tagjából álló bizottságot küldöttek ki, amely tárgyalni fogja Lloyd George ajánlatát, hogy Skócia, Irország és Wales részére külön parlamenteket állítsanak fel. A külügyi kérdéseket, valamint minden más olyan kérdést, amely a birodalom összességét érinti, továbbra is a brit parlament fogja tárgyalni.

A budapesti tőzsde

Budapest, okt. 24

A budapesti tőzsdén az üzleti forgalom rendkívül szilárd irányzattal indult és az árak az egész vonalon emelkedtek. Az ipari papírok, bankrészvények magas árfolyamok mellett kerültek forgalomba. Később a pénzváltás nehézségei miatt az üzleti forgalom csappant. A forgalmat megnehezítette az is, hogy a tőzsdén nem kecsolták be a telefont. Az árfolyamok a következők:

Osztrák hitel 670—675, Magyar hitel 1020—970, Jelzálogbank 475—500—460, Leszámitolóbank 600—605—580, Agrárbank 880—90—45, Magyar bank 800—710—65, Hazai bank 470—505, Kereskedelmi bank 4150—250, Fabank 1405—1250, Atlantika 1350—75, Közuti vasut 520—50, Államvasut 1390—70, Deli vasut 260—45—51, Concordia 630—55, Szászvári 1230—100, Szigó 1460—65—50, Rima 1315—1300, Brassói 1040—10, Baróti 650—60.

Megvételre vagy bérbé kerestetik modern ház

iroda részére alkalmas 6 szobával és 3—4 tágas lakással

Ajánlatok a „SALGÓTARJANI KÖZSÉNYBEN R. T.” NAGYSZÉBEN címűre küldendő. —

HIREK

Kolozsvár képviselői

Kolozsvár, okt. 24

(Saj. tud.) Kolozsváron a választási küzdelem, még mielőtt megkezdődött volna, már is véget ért. A hivatalos jelölteken, dr. Hatiegan Emil kormányzótanácsi reszortfőnökön és dr. Socol Aurél ügyvéden kívül ma már nem jelöltek s így, mivel nincsen ellenjelöltjük, választásra nem is kerülhet sor, mert ellenjelölt hiányában csak a hivatalos jelöltek megválasztását kell majd a választás napján, november 2-án kihirdetni.

A jelölési terminus a választási rendelet értelmében ma délután 1 órakor járt le. A kolozsvári választási bizottság elnöke dr. Pop Julián polgármester, ma ezért délután a hivatalában tartózkodott, hogy a jelöléseket a hivatalos formátusok mellett átvehesse. A jelölőket ötven-ötven választónak kellett ajánlani. Kolozsvár két képviselőjére csupán két jelölés történt. Az egyik jelöléssel dr. Hatiegan Emil, a kormányzótanácsi igazságügyi reszortfőnökét ajánlották képviselőnek, míg a másik hivatalos jelölt dr. Socol Aurél ügyvéd. E két jelölő-iven kívül egy óráig több nem érkezett be s így dr. Pop polgármester a jelenléteket bezárta.

A választási rendelet szerint, ha csupán egy jelölt van, nem kerül választásra a sor, hanem a választás napján hivatalosan publikálják az egyhangú megválasztást. Így tehát dr. Hatiegan Emil és dr. Socol Aurél máris Kolozsvár képviselőinek lehet tekinteni.

A helyi választói körökben dr. Giurgiu Jánost jelölték egyedül s így egyhangú megválasztását hirdetik majd ki a választások napján.

— Az új egyetemi tanárok közülön vonata. A „L'Independance Roumaine” írja: A kolozsvári egyetemre kinevezett egyetemi tanárokat szombaton külvonaton viszi Kolozsvárra, hogy állásaikat elfoglalják.

— Összehívják az Iparkamara közgyűlését. A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara rendes közgyűlését november 5-ra hívják össze. Előzőleg, e hó 28-án az intéző-bizottság tart ülést, mely a közgyűlést fogja előkészíteni. Mindkét alkalommal jelen lesz a kormányzó tanács kereskedelmi reszortjának delegátusa is, akinek feladata a Kamara határozatait a reszort tudomására hozni és a reszort hozzájárulását kikérni. Ha a hozzájárulás nem történik meg, a delegátus a Kamara határozatait felfüggesztheti.

— Nemzetközi missziók Erdélyben. Brassóban, Fogarason és Aradon tegnap és tegnapelőtt antant-tisztekből összeállított bizottságok látogatták meg a fogolytáborokat. Az erádi bizottság tagjai közt egy svájci tiszt is volt. A missziók politikai hatóságokkal ahol sem érintkeztek, csak a vöröskereszt intézményeivel folytattak tanácskozásokat és a fogolytáborokat látogatták meg.

— Az erdélyi vasutak huszonötmillió kölcsöne. Bukarestből írják: Tegnap Vaitoianu tábornok elnöklété alatt minisztertanács volt, amelyen Pop Cs. István, a kormányzótanács tagja is részt vett.

A minisztertanács egy huszonötmillió kölcsönt szavazott meg az erdélyi vasutak részére.

— Decemberben nyílik meg a román színház. A kolozsvári román színház drámai igazgatója, Barsan Zaharia a közel napokban egész társulatával Kolozsvárra érkezik. Az előadásokat december 4-én kezdik meg és május végéig játszanak az opera-társulattal felváltva.

— Tisztujtás az orthodox zsidó hitközségben. A kolozsvári orthodox izraelita hitközség most tartotta meg tisztujtó választását. A választás eredménye a következő: Elöljárók: Schwarz Jakob, alelnök; László László, gondnokok: Rosencweig Emanuel, Weinstein Samu, Kepcs Samu, péterlátnok: Weisz Szezfried, ellenőr: Herkovics Imre, gazda: László Mór. Tanácsnokok: Adler Sámuel, Berger Mór, Blau Béla, Blumenfeld Simon, Grünfeld Mayer, Janovitz Géza, Koha Zsigmond, Sebestyén József dr., Zsig Samu.

Popp Viktor dr. rendőrkapitány átiratban hívta fel a városi tanács figyelmét erre az állapokra, kérve egyúttal az utasított szám felemelését és több kocsi a személt kifuvarozására. A tanács az átirat tartalmát magáévá tette és a főkapitánysággal közösen megtett intézkedések remélhetőleg visszaadják Kolozsvárnak.

A főkapitány még azt is elrendelte, hogy a háztulajdonosok ne csak a házak előtt, de udvaraikon is seperjenek és pénzbírságot helyezel kilátásba a renitenseknek, ami méltólag hatni fog.

— Halálozás. Lányi Benő kereskedő 61 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése folyó hó 28-án délután 3 órakor lesz (Ovár) Viz-utca 1. szám alatti házából.

— Eltűnt a kávé és a cukor. Egyik napról a másikra eltűnt Kolozsvár piacáról a kávé és a cukor. Illetve dehogyan is tűnt el, csupán a spekuláns kereskedők vonták el hirtelen a közönség elől, hogy így hajtsák fel az árakat. Pár nap előtt még 35-40 koronáért bőven lehetett kávé kapni, ma már csak titokban, másod-harmadkézből 70 koronáért. A cukor ára 26-28 korona volt; ma egyáltalán nem lehet az üzletekben cukrot kapni. Kérdést intéztünk dr. Blaga Aurélhoz, az árvizsgáló bizottság elnökehez, aki a cukor és kávé hirtelen eltűnéséről a következőket mondotta: Sem a cukor, sem a kávé árát nem maximaltuk s így tulajdonképpen semmi reális oka sincs annak, hogy ezeket a cikkeket eltűntessék. Remélem, hogy a kereskedők nem bocsátkoznak most olyan árfelhajtásba, mely ellen természetesen nekünk is meg van a kijózanító eszközünk. Ha látjuk, hogy a kávéval és a cukorral tényleg spekulálnak, úgy azonnal meg fogjuk akadályozni azt, hogy a közönséget kizsákmányolhassák a spekuláló kereskedők.

— Bűnhődés a vasuti lopásért. Tegnap este a Brassó felől érkező

személyvonat egyik harmadosztályú kocsija telején a szerelvény-ellenőrző egy véres, elalélt emberre bukott. — Leemelték a tetőzetéről, orvost hívtak hozzá, aki megállapította, hogy koponya-törést és agyvérzést szenvedett. A mentőkkel beszállították a sebészeti klinikára, ahol a sérült pár percig eszméletre tért. Elmondotta, hogy Lung György a neve, 26 éves, nagyebeli bányamunkás. Sérülésére vonatkozólag azt adta elő, hogy a vonalban ellopta egy aszszonynak a kosarát, amellyel felmászott a tetőzetre, nehogy megtalálják. Epp ekkor érkezett a vonat a kolozsvári átjáróhidhoz, amelynek egyik pillérjébe belevágta a fejét. — Lung György állapota válságos.

— Eljegyzés. Rosenfeld Izák (Naszód) eljegyezte Zauderer Irmust (Kolozsvár).

— A lugosi vasuti katasztrófa kolozsvári áldozata. Tegnap számunkban hírt adtunk a lugosi vasuti karambolról, melynek eddig nyolc halálos áldozata és 18 súlyos sebesültje van. Az áldozatok kivétel nélkül katonák, akiknek személyazonosságát még nem lehetett megállapítani. A súlyos sebesültek között egy kolozsvári is van, Löwy Ignác 53 éves hivatalnok, aki a Mikes Kelemen-utca 18 szám alatt lakik. A sebesülteket a lugosi kórházban ápolják.

— Sacharin helyett cukrot árultott egy aradi gyógyszerész. Aradról jelentik: A rendőrség vizsgálatot indított Hajós Árpád gyógyszerész ellen, akinek gyógyszer-tárában hímított sacharint szolgáltatnak ki vény nélkül. A detektívek elmentek a gyógyszer-tárába és lefoglalták a sacharinkészleteket, amelynek megvizsgálása közben kiderült, hogy a készlet egyrésze hamisított áru.

— Éjszaki Károlyné meghalt. A régi Kolozsvár egyik ismert nevű írójának, volt kolozsvári máv. üzletvezetőnek özvegye tegnap meghalt. Az elhunyt uriaszonyt, akinek temetése vasárnap délután lesz, széleskörű rokonság gyászolja.

— A kifosztott vasuti kocsi. Mintegy öt héttel ezelőtt a szamosfalvi rendező teherpályaudvaron feltörve és jórésben kifosztva találtak néhány vasuti kocsit, amelyekben technikai alkatrészek voltak. —

Akkor a nyomozás nem vezetett eredményre, a hatóságoknak nem sikerült a tettes kilétét megállapítani. A rendőrség azonban nem adta fel a reményt, hogy a nagyértékű lopást kiderítse. Kinyomozták, hogy az elloptott technikai cikkek és autók alkatrészek Babos Kornél sofförhez kerültek. Előkerítették Babost, aki elmondotta, hogy mindezeket egy ismeretlen szamosfalvi embertől vásárolta meg s hamarosan tul is adott azokon. Állítása szerint tőle Lőrincz Sándor és Palmaj János kolozsvári lakosokhoz kerültek az autók anyagok. A rendőrség kihallgatta Lőrinczet és Palmait, akik elmondták, Babostól tényleg vásároltak alkatrészeket, de nem volt tudomásuk arról, hogy lopott dolgokat vettek. A rendőrség tovább folytatja a nyomozást, hogy teljes világosságot derítsen a vonatfosztató ügyére.

— Rendőri hírek. Issekutz Béla orvostanár dr. Trefort-utca 13 szám alatti lakos panaszt emelt a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes ellopt tőle egy aranyláncot és egy karkötőt. Kára ezer korona. —

Millitz Vilmos Berei- u ca 12 számú lakosól 1500 korona értékű ruhanevet loptak el. — Neditz György dr. Zrinyi-utca 3 szám alatti lakására ismeretlen tettesek bejörtek és onnan mintegy háromezer korona értékű élmizert és d hínny elvittek. — Russ Verona dombegyházi lakos zseb ből a vonaton kiloptak 300 koronát. — Imre Ferencné Pacsirta u ca 44 szám alatti lakos panaszt tett a rendőrségen, hogy az elmúlt éjjel ismeretlen tettes behatolt az istállójába és onnan egy ezer koronát érő borjú elhajtott. — Napokkal ezelőtt Báthori Gábor Cseriőrő u ca 25 szám alatti lakosáról elloptak kilenc darab 300 korona értékű felig kikészített borjubört. A rendőrség kinyomozta és elfogja a tetteseket ifj. Gál János és Gál Béla Berei-utcai lakosok szeméyben.

* A tisztviselők beszerzési csoportja ismételtén főlhívja a közszolgálatot nem teljesítő tagjait, valamint a felekezeti alkalmazottakat is, hogy bevásárlást könyvecskéiket a Farkas-utca 4. szám alatt azonnal cseréljék ki.

SZÍNHÁZ

A Magyar Színház műsora.

Szombat délután: Igófi diákok. Előtte: Négy asszony — egy asszony. (Mérésüket helyárrakkal.)

Szombat este: Hoffmann meséi. (Uj szereposztással.)

Vasárnap délután: A pacsirta. Vasárnap este: Gyimesi vadvirág. Hétfő: Lili bárónő.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára fix korona. Ha 10 szöveg nagyobb a közlemény, minden további szöveg 50 fillér. Apróhirdetéseket délután 5 óráig vezeti a hirdetőhivatal, Szeged-utca 9. sz. alján, vagy a főhirdetőhivatal „Az Est” hírlapiroda Mátyas kir. tér 28.

Prima új tölgyfa boroshordók bármilyen mennyiségben állandóan kaphatók. Bármilyen szakmába végző megrendelések elfogadhatók. Keresztesi kármester Marosvásárhely, Lemingen-utca 5. sz.

Czemenecserépvérő gépek kaphatók és megrendelések László Zsigmondnál. (Mérésüket helyárrakkal.)

Külnbejárattal készített szobát keres hivatalnokok. Leveleket „Sürgős” jelzere a kiadónál.

MEGVÉTELRE VAGY BÉRBE KERESTETIK

villa 6-8 szobával és mellé helyiséggel, kerttel, is téllóval, vagy tarasával. Ajánlatok: Winkler bányatanács snak, retro zseny, Bányatechnológus címre küldendők.

FIGYELEM! A „PANNONIA” SZÁLLODA földszinti étterében ma NAGY DISZNÓTOR-ESTÉLY Szenensült flekken és túós csusza. E sürendűcigányzene. Pártfogást kér R. RÁPOLTI JÓSKA (Körmend m. str. 11. v.)

Cenz. O. Hulea